

Sisekaitseakadeemia

Justiitskolledž

Dmitri Maksim

KS050

**SARIVÄGISTAMISED: KÄITUMISE ISEÄRASUSED JA
TOIMEPANIJAD**

Lõputöö

Juhendaja: Uno Traat

Tallinn 2008

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

Kolledž: Justiitskolledž	Kuu ja aasta: 11.04.2008
Töö pealkiri: SARIVÄGISTAMISED: KÄITUMISE ISEÄRASUSED JA TOIMEPANIJAD	
Töö autor: Dmitri Maksim	allkiri:
<p>Referaat:</p> <p>Uurimuse objekt on sarivägistajad ning uurimuse aine on sarivägistamine. Uurimuse eesmärk on anda ülevaade sarivägistaja käitumise iseärasustest ja selle toimepanijatest. Uurimus koosneb intervjuudest sarivägistajatega ning nende isiklike toimikute analüüsides. Nende materjalide ja kinnipeetavate isiklike toimikute põhjal saab autor analüüsida nende poolt toime pandud vägistamisi võttes aluseks A. Nicholas Groth'i vägistamiste tüpoloogia, uurides lähemalt nende käitumismustreid ja isiksust. Samuti püüab autor välja selgitada sarivägistajate motiivid, seost ohvritega, psüühilist seisundit ning nende kuriteo toimepanemise ajal seisundit – alkoholi ja narkootiliste ainete joobeastme. Oma töös uuris autor vägistajaid, kes kannavad vangistust Murru Vanglas, otsides nende hulgas sarivägistajaid. Tulemusena leidis autor 13 sarivägistajat ning viis läbi intervjuu viie sarivägistajaga. Kõigi viie juhtumit analüüsides leidis autor, et ühegi juhtumi puhul ei esine nn. puhtakujulist vägistamise tüüpi. Iga juhtumi puhul esines viiteid nii viha-, kui ka üleolekuvägistamisest. Märkimisväärne on ka kurjategijale iseloomulikud jooned, kus vähemalt pooltel küsitlutes märkas autor juhtumeid analüüsides, et kaheldi oma mehelikkuses, tunti jõuetus, ning ebaõnnestumistunnet. Sarivägistamist peaks kindlasti laiemalt uurima ja on vaja rohkem tähelepanu selle peale pöörata, kuna palju vägistajatest jäävad karistamata ning vägistamisjuhtum ohvrite enda teada. Sellised kurjategijad on väga ohtlikud ja toovad suurt kahju inimestele. Oluline on nende kohta rohkem teadmisi omandada, et neid isoleerida ühiskonnast. Ideaalis tuleks üldse lõpetada nende kuritegevus, aga realselt on see muidugi võimatu.</p>	
Võtmesõnad : sarivägistaja, vägistamine, ohver, kurjategija, joobe seisund.	
Keywords : serial rapist, rape, victim, criminal, drunk condition	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud:	
Juhendaja allkiri:	

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. SARIVÄGISTAMISE MÕISTE JA OLEMUS	5
1.1. Sarivägistamise mõiste	5
1.2. Vägistamise liigid	6
1.3. Tüüpiline vägistaja.....	8
1.4. Vägistamise tagajärjed.....	12
2. SARIVÄGISTAJA ISIKSUS JA KÄITUMISMUSTRID	14
3. UURIMUS	22
3.1. Uurimuse meetod	22
3.2. Intervjuude tulemused ja analüüs	23
3.3. Uurimuse kokkuvõte.....	31
3.4. Uurimuse üldtulemused	31
4. Tuntumad sarivägistajad	33
KOKKUVÕTE	36
PE3IOME.....	38
KASUTATUD KIRJANDUS.....	40
LISAD.....	42

SISSEJUHATUS

Sarivägistamine on viimasel ajal aktuaalne teema. Sellest räägitakse palju aga vähe kirjutatakse ja just see asjaolu, et teema on olnud aktuaalne, ajendaski autorit seda probleemi lähemalt uurima. Teema aktuaalsus seisneb ka selles, et sarivägistamist ei ole Justiitskolledži lõputöodes senini käsitletud.

Autorit huvitab, mis on sarivägistamise motivaator ja mis paneb neid kurjategijaid sellist tegu sooritama. Mis on need karakteristikud? Mis põhjusel kajastatakse sarivägistamisjuhtumeid Eesti ajakirjanduses nii vähe? Nendele teemadele pöörab autor tähelepanu oma töö esimeses pooles võttes abiks ka töö teises pooles läbi viidud uurimuse.

Viimase 20 aasta jooksul on sellised kuriteod siiski tihedamini esile kerkinud ja kasvanud teadlikkus meie hulgas elavatest „kiskjatest“, kellel ei paista vägistamiseks ja tapmiseks olevat muud põhjust kui lihtsalt nauding. Sarivägistajad on kerkinud esile ka tänu politsei heale tööle, mille käigus antud kuriteod avastatud on.

Töö esimeses peatükis defineerib autor vägistamisjuhtumit, uurib selle põhjuseid ning määratleb mis on sarivägistamine ja kuidas see erineb tavalisest vägistamisjuhtumist.

Oma töös autor defineerib sarivägistamist kahe või enam vägistamisjuhtumit sooritanud ühe ja sama vägistajaga, arvestades kuritegude vahelist mahajahtumise perioodi.

Autor on esitanud järgmise hüpoteesi:

Enamus vägistamisi pannakse toime alkohoolse joobe seisundis.

Käesoleva töö teises pooles käsitleb autor enda poolt läbi viidud küsitluse tulemusi, mida viidi läbi Murru Vangla kinnipeetavatega, kes kannavad karistust korduvalt toime pandud vägistamiste eest. Uurimus koosneb intervjuudest sarivägistajatega ja nende isiklike toimikute analüüsist, kus anti ülevaade sarivägistaja käitumise iseärasustest ja selle toimepanijatest.

Töö lõpu osas tutvustab autor mõningaid tuntumaid Eesti sarivägistajaid ja nende toime pandud kuritegude üksikasju.

1. SARIVÄGISTAMISE MÕISTE JA OLEMUS

1.1. Sarivägistamise mõiste

Vägistamist on alati hinnatud üheks kõige raskemaks isiksusevastaseks kuriteoks ja seepärast on karistatud ja karistatakse ka tulevikus vägistamise eest rangelt.

Vägistamine on rünnak inimese ühe põhilise inimõiguse – isikupuutumatus vastu. See tuleneb Eesti Vabariigi Eesti Põhiseadus §20 õigusest isikupuutumatusle. Vägistamine kahjustab mitte ainult ohvri füüsilist vaid ka vaimset tervist, kuna kehaline rünne tekitab hirmu, alandust ja negatiivseid emotsioone. Välistatud ei ole kehavigastuse või psüühikahäire tekkimine.

Sarivägistamise mõiste on olemas kriminoloogias aga kriminaalõiguses seda ei ole.

Karistusseadustik määratleb vägistamist järgmiselt:

KarS § 141 kohaselt on vägistamine - inimese tahte vastaselt temaga suguühendusse astumine vägivallaga või ära kasutades tema seisundit, milles ta ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimunust aru saama.

Mõistet vägistamine on viimasel ajal laiendatud. Lisaks traditsioonilisele seksuaalvahekorrale mõistetakse selle all ka oraalseksi jms.

Vaatleme erinevust vägistamise ja sarivägistamise vahel. Mõiste sarivägistamine tähendab seda, et kahte või enamat vägistamisjuhtumit seostatakse ühe ja sama vägistajaga arvestades kuritegude vahelist mahajahtumise perioodi (Patherick 2006: 166).

Kui analüüsida tavavägistamist ja sarivägistamist siis on näha, et tavavägistamise puhul (umbes 70-90%) tundis ohver ründajad juba varem. Sageli ründavad endised või praegused jooma- või narkokaaslased, endised või praegused elukaaslased, poiss-sõbrad, naabrid, tuttavad, jt (Traat 2005: 36).

Sama võib öelda sarivägistamise kohta. Kuna sarivägistamine on seotud kahte või rohkem vägistamisjuhtumitega, kurjategija valib endale sellise ohvri keda ta väga hästi tunneb, kes sõltub temast nii füüsiliselt kui ka moraalselt. Nagu autori uurimus näitas, tavaliselt ohvrid on väga lähedased kurjategijale, näiteks alaealised sugulased (tütar, kasutütar). Kuna selline ohver oma alaealise abitu seisundi puhul ei sa osutama vastupanu ja tunneb sõltuvust ja hirmu toimepanija vastu, vägistaja kasutades oma võimu, ähvardades vägivalla ja kasutades seda, astub suguühendusse korduvalt. Tema on kindel, et ohver ise ei lähe politseisse teatama sellest.

Paljudel juhtudel tavavägistamise puhul toimepanija ei anna endale oma tegudest aru (üteldes, et kaine paega ei oleks ta seda teinud või naine ise juhtunud süüdi), sarivägistaja ikka mõistab mis ta teeb. Palju tavavägistamisi on juhtunud alkoholi mõju all. Mõni autor arvab, et see protsent on 50, teine arvab, et 80, aga üldine arvamus on see, et alkoholjoove on peamine vägistamis- provotseeriv faktor, kuna alkohol vabastab seksuaalse agressiivsuse, suurendab selle ning aitab kaasa ka seksuaalsete kuritegude toimepanemisele (Auväärt 1997: 136).

Sama võib ütelda sarivägistamise kohta, aga USA teadlaste andmetel on suurem osa neist kindlasti ette planeeritud, mitte spontaanse. Sarivägistaja kindlasti saab aru oma tegudest, kuna tema paneb toime korduvalt (Auväärt 1997: 153).

Enamus vägistamisi pannakse toime poiste ja meeste poolt tüdrukute ja naiste vastu. USA andmetel moodustavad naiste poolt toime pandud vägistamised kuni 2%, meeste poolt toime pandud vägistamised moodustavad keskmiselt 98% (Kase).

Vägistamised võib jagada kaheks vastavalt sellele, kas teo sooritas üksikisik või kahest ja enamast isikust koosnev grupp. Seda nimetatakse - grupiviisiline vägistamine (Kase).

1.2. Vägistamise liigid

Psühholoog A. Nicholas Groth, lõi vägistamise tüpologia, mis aitab vägistamise juhtumeid aru saada. See tüpologia koosneb järgmistest liikidest:

Vihaväljendav vägistamine

- motiiv: viha ja põlgus;
- rünnaku iseloom: ettekavatsematu, impulsiivne, julm;
- rünnakute regulaarsus: ebaregulaarsed, harvad;
- kurjategijale iseloomulik: vaenulikkus naiste vastu;
- kurjategija seisund: depressiivne, vihane, tihti eelnevalt alkoholi tarvitanud;
- varasem kuritegevus: võib olla karistatud vägivalla kuritegude eest;
- ohver: võib olla pigem juhuslik ettesattuja
- vägivalla kasutamise viis: kasutab rohkesti füüsilist jõudu, harvem relva;
- vägivallaakti pikkus: lühiajaline;
- ohvri füüsiline seisund: kehal selged vägivalla jäljed;
- ohvri psüühiline seisund: mõnevõrra nõrgem süü- ja häbitunne (Traat 2005: 37).

Võimuväljendav vägistamine

- motiiv: soov kontrollida teist inimest, vajadus tunda võimu;
- rünnaku iseloom: ettekavatsetud;
- rünnakute regulaarsus: korduvad ja võivad aja möödudes sagedeneda;
- kurjategijale iseloomulik: kahtlemine oma mehelikkuses, jõuetus, ebaõnnestumistunne, vägivaldsed seksuaalfantaasiad mida soovib teadlikult ellu viia.
- kurjategija seisund: hirmul, ärevil;
- varasem kuritegevus: võib olla karistatud seksuaalkuritegude eest;
- ohver: võib olla pigem tuttav
- vägivalla kasutamise viis: ei kasuta ülemäärast füüsilist jõudu, küll aga ähvardusi, käsutab ohvrit ja annab talle korraldusi, võib kasutada ka relva;
- vägivallaakti pikkus: ohvri alandamine võib kesta tunde, et kurjategija saaks nautida oma võimu ja kontrolli;
- ohvri füüsiline seisund: kehal ei pruugi olla füüsilise vägivalla märke;
- ohvri psüühiline seisund: tugev süütunne kuna allus kurjategija ähvardustele (Traat 2005: 37).

Sadistlik vägistamine

- motiiv: sisemise tasakaalu saavutamise vajadus vägivaldsete seksuaalfantaasiatega elluviimise läbi;
- rünnaku iseloom: ettekavatsetud, rituaalne;
- rünnakute regulaarsus: korduvad ja võivad aja möödudes sagedeneda;
- kurjategijale iseloomulik: agressioonist erootilise elamuse saamine, puudub kontroll oma sisemiste jõudude üle, kuritegu vajalik sisemise tasakaalu loomiseks ja ilmneb fantaasias juba teismelise eas;
- kurjategija seisund: äärmiselt erutatud, sündmõtetest haaratud
- varasem kuritegevus: võib olla eelnevalt karistatud vägivalda- või rituaalsete kuritegude eest;
- ohver: valitakse enamasti sümbolsete tunnuste alusel;
- vägivalda kasutamise viis: ohvri kättesaamiseks võib kasutada relva, ohvri kallal kasutab erinevat vägivalda, iseloomulik orjastamine, piinamine, äärmuslikel juhtudel võib ohvri tappa;
- vägivaldaaakti pikkus: võib olla pikaajaline ja kesta päevi, ohvrit hoitakse vangistuses;
- ohvri füüsiline seisund: kehal ulatuslikud vägivalda jäljed;
- ohvri psüühiline seisund: ellujäänud ohvri psüühiline seisund üliraske (Traat 2005: 37).

1.3. Tüüpiline vägistaja

Vägistajal on instinktihäired, kinnitab psühhiaater Jüri Ennet. Kas, kus ja millal see avaldub, sõltub sisemiste ja väliste tegurite koosmõjust. Millistel tingimustel potentsiaalsest vägistajast tegelik vägistaja saab, sõltub lisaks ühiskonnas valitsevatele moraalinormidele ja kehtivatele seadusesätetele eelkõige kodust, suhetest vanemate vahel, vaimu- ja hingetoidust, mida inimene oma kujunemiseas saab. Kui nooruk näeb telerist, et üks on kaunis ja kummaline, teine rikas ja ilus, kõigil enne sööki ühed ja peale sööki teised daamid, aina uued vallutused ja vahekorrad, siis vermitakse temasse vale mudel, lahkab Ennet vägistamise anatoomiat. Mitte kõik vägistajad ei ole madalalaubalised pooldebiilsed

mehed, kes vägistaja geeni endas kandes ebanormaalse ühiskonna ja kodu mõjul vägistajaks kujunevad. Need, kes teismelisele tütarlapsele kindla mõtte ja kavatsusega autoukse avavad, võivad olla pealtnäha üsna korralikud pereisad. Igal juhul on neil madal enesehinnang, kinnitavad hingetohtrid üksmeelselt (Võõrmann 1999).

Oluline on see, kas inimene on endaga rahul. Kui mees jõuab alateadlikult või teadlikult järeldusele, et ta on kehavõitu, siis hakkab ta ennast maksma panema ja selle maksmapanemise teed võivad olla üsna kummalised. Kes ajab taga võimu, kes jõukust. Igal mehel need asjad ei õnnestu ja mõni paneb ennast maksma vägistamise läbi, selgitab psühhiaater Jüri Ennet. Üks ühine joon on neil kõigil - agressiivsus. Agressiivsed on ka ennast maksma panevad võimu- ja ärimehed. mõnel inimesel võib see agressiivsus ilmnedagi ehedal kujul - vägivalda kasutades - nagu vägistajal. Ja pole põhimõttelist vahet, kas ta vägistab mõne teismelise tütarlapse auto tagaistmel või oma naise pühas abieluvoodis - vägistajaks jääb mees ikka (Võõrmann 1999).

Arusaama, et vägistaja on enamasti tundmatu inimene, lükkavad seksuoloog Imre Rammul ja paljud seksuaalkuritegusid uurinud kriminoloogid kindlalt ümber. Mida noorem on ohver, seda suurem võib olla trauma. Kriisipsühholoogia tõmbab sotsiaalse piiri 25. eluaasta kohale. Sealt ülespoole tulevad traumakogemused - keegi lähisugulastest võib näiteks surra, selgitab Tiina Naarits. Ja ehkki ühte viisi julm on vägistamine nii 35-aastase, 68-aastase kui ka 15-aastase naise suhtes, võivad kõige hullemad tagajärjed ilmnedagi just nooremas eas üle elatud vägivalla tõttu. See mõjub nii seksuaalsele kui ka perekondlikule käitumisele, aga ka enesetunnetusele ja -hinnangule. Kui see juhtub lapsega, siis ta muutub korraga laps-raugaks. Ta on elus kogenud midagi sellist, mis pole talle midagi andnud, on teinud vaid valu, selgitab Tallinna politseiprefektuuri psühholoog Ülle Kalvik. Valu teeb aga vaid esimene ebameeldiv kogemus (Võõrmann 1999).

Varem või hiljem jõuavad vägistamise ohvrid kas doktor Jüri Enneti, seksuoloog Imre Rammuli või hoopis kellegi kolmanda juurde. Mida varem see toimub, seda parem. Aga tihti ei jõuagi, sest häbi ja süütunne sunnivad juhtunu kaugemale hingesoppi peitma. Paljudel juhtudel aga jõutakse abini kõverat teed. Pigem koorub see välja siis, kui naisel on mõned seksuaalfunktsiooni häired - kas siis suguiha puudumine või mingisugune väljendunud vastumeelsus seksuaalsuse vastu. Küsimuse: Ega teie suhtes ei ole kasutatud vägivalda? - esitab seksuoloog Imre Rammul aga ka siis, kui naine ei saa orgasmi. Läbielatust rääkimine teeb haiget. Psühhiaater Jüri Enneti sõnul võib põrand piltlikult öeldes pisaratest

märg olla. Väljarääkimine on oluline, vajaduse korral järgneb psühhoteeraapia. Ning, mis peamine - tuleb välistada kõikvõimalikud seksuaalsusega seotud negatiivsed emotsioonid. Kindlasti tuleks hoiduda süüdistustest. Kujutage ette, kui noort naist on just vägistatud, ta läheb koju ja ütleb emale ning ema teatab selle peale sõjakalt: Ma olen sulle öelnud, ära käi niimoodi riides või ära käi õhtuti diskodel, manitseb Imre Rammul. Taunimist väärib sellisegei ema käitumine, kes soovitab oma tütrele vägistamisest ka politseile mitte rääkida, sest muidu tulevad vägistajad uuesti. Kui naise seksuaalkogemus hakkab pihta vägivallaga, siis võib talle lõputult rääkida lillelõhnast ja sellest, kui ilus on seksuaalelu. See jutt on kasutu, sest tema alateadvuses ja teadvuses on midagi sellist, mis ei luba tal seda kõike uskuda. Sellisena jääb suur osa elu röömupoollest elamata (Võõrmann 1999).

Robert Hazelwood, FBI töötaja, töötas välja vägistajate tüpoloogiat. Selle aluseks oli FBI töötajate poolt tabatud vägistajate politseitoimikud. Nende järgi liigitati kõik vägistajad 6 tüüpi (Traat 2005: 38).

1. Ennast tõestav vägistaja.

- Taotleb üleolekutunnet;
- kasutab minimaalsel kuni mõõdukal määral jõudu;
- vägistamise paneb toime endale tuttavas ümbruskonnas;
- sageli luurab pikka aega oma ohvri järel tutvudes tema päevatoimingutega;
- ohvriks valib enamasti enda earühma kuuluvaid isikuid.

2. Enesekindel vägistaja.

- Väga enesekindel, erinevalt eelnevast;
- käitub väga egotsentriliselt, pööramata mingitki tähelepanu ohvri tunnetele;
- ohvri allutamiseks kasutab üldjuhul keskmist või ülemäärast kehalist jõudu;
- valib ohvriks endavanuseid;
- ründab kohtades, mis on tema jaoks mugavad ja ohutud;
- vägistab korduvalt.

3. Kättemaksuhimuline vägistaja.

- Vihkab naisi ja soovib neid karistada ja alandada;

- ründab naisi eesmärgiga tasuda neile kätte kujutletud või reaalse halva eest, mida nad vägistaja arvates toime pannud;
- allutab ohvri toote jõuga ja on väga vägivaldne;
- tavaliselt ei kavanda oma rünnakuid pikalt ette, vaid toimib impulsse ajal.

4. Sadistlik vägistaja.

- Soovib ohvrit täielikult alistada, tekitada talle valu ja hirme;
- erutub nähes ohvri kannatusi;
- mõtleb tegevusplaani detailideni läbi;
- ohvriks on tavaliselt täiesti võõras isik;
- väga ritualistlik, fantaasia mängib väga olulist rolli tema rünnetes;
- küllalt iseloomulik on sellele vägistajatüübile oma ohvri pikaajaline kinnipidamine, mille kestel võib piinata oma ohvrit, sh erinevate instrumentide abil, ja psüühiline muserdamine;
- ohvri suhtes rakendab vägivalda, mõningatel juhtudel tapmiseni välja;
- võib oma kuriteod lindile salvestada;
- kõige harvaesinevam vägistajatüüp.

5. Impulsiivne vägistaja.

- Ründab juhuse tekkel, sisemurdmise või röövimise käigus;
- tegutseb impulsiivselt;
- kasutab vaid minimaalselt jõudu;
- lahkub kiiresti sündmuskohalt;
- ründe eelneb sageli alkoholi või narkootikumide pruukimine;
- mõningatel juhtudel jätab ohvri kinniseotuna maha.

6. Grupis tegutsev vägistaja.

- Kõige raskemaid kuritegusid, millest võib jääda ohvrile eluks ajaks traumeeriv kogemus, nii füüsiliselt kui ka vaimselt;
- kurjategija motivatsioon sõltub tema rollist grupis;
- madalama staatusega isik võib olla vägistamise vastu, kuid ei suuda gruppi ümber veenda (Traat 2005: 38).

1.4. Vägistamise tagajärjed.

Vägistamise tagajärjed puudutavad indiviidi moraalset, psüühilist, kehalist ja sotsiaalset seisundit, kui ka tema elustiili. Tagajärgede ulatus on väga lai, see ulatub halvast meeleolust enesetappude või seksuaalmõrvadeni. Vägistamiste tagajärjed olenevad paljudest asjaoludest:

- kannatanu vanusest,
- eelnevatest seksuaalkogemustest.
- tervislikust seisundist, sh kuriteosündmuse-aegsest psüühilisest seisundist,
- elu stabiilsusest,
- sotsiaalsest taustast,
- vägistaja vägivaldsusest ja tema käitumise iseärasustest (Traat jt 2005: 41).

Vägistamisega kaasneb üldreeglina trauma. Trauma mõju ei piirdu üksnes järgnevate päevade ja nädalatega, vaid võib oma kestvuses jääda ohvrit saatma kuudeks ja aastateks, kui mitte kogu eluks. Vägistamise pikaajaline mõju võib avalduda ka murtud luude, rebendite ja elundi vigastusena, või günekoloogiliste ja menstruaal-funktsioonide traumadena, sealhulgas viljatuks jäämisena. Vägistamisjärgse traumaga väga sageli kaasnevateks ilminguteks on (õudus-)unenäod, mis jaotuvad oma olemuselt kolme üldisemasse rühma:

- vägistamisjuhtumi läbielamine ja sellest tuleneva abituse kogemine,
- sümboolsed unenäod, mis on seotud kuriteojuhtumi teatud aspekti või aspektidega,
- kontrolli omamise unenäod, kus ohver omab võimu vägistamissituatsiooni või vägistaja üle (Traat jt 2005: 41).

Sageli kujunevad ohvritel omamoodi kaitsemehhanismidena välja erinevad hirmud ja foobiad. Kui hirmu näol on tegemist normaalse ja kaitsva abinõuga, mis aitab inimesi ohu suhtes hoiatada, siis foobiad võivad põhjustada kohanematust ja võimetust erinevates situatsioonides käituda, st ohust hoiatamise asemel ja ohusituatsioonis tõhusa tegutsemise asemel inimest hoopis ohtu tõugata ning neis situatsioonides tema käitumise (täielikult) halvata. Hirmud ja foobiad võivad muuhulgas tekkida erinevate füüsiliste parameetrite ees, mis ohvrile tema ründajat meenutavad, või näiteks erinevate paikade ees, millel on sarnasust vägistamiskohaga (Traat jt 2005: 41).

Vägistamine ei tekita trauma mitte ainult vägistatu enese jaoks, vaid võib põhjustada tõsiseid tagajärgi ka ohvri perekonna, partneri, sõprade ja teiste suhtes, kes tema sotsiaalsesse võrgustikku kuuluvad. Oluline on, kellenä tajub ohvrit tema (meessoost) partner - kas lähedase inimesena, kes on rünnaku tagajärjel kannatada saanud või lihtsalt omandina, kelle väärtus võib juhtumi tulemusena jäädavalt rikutud olla (Traat jt 2005: 41).

Kas vägistamise näol on tegemist kahetsusväärse vahejuhtumiga või leiab partner sellest kinnitust oma kaaslase halvale ja nõrgale isiksusele, mida ta on arvanud temal olevat? Keda nad süüdistavad - ohvrit, iseennast või ründajat? On äärmiselt oluline, et vägistamisega kokkupuutunud paar oleks võimeline sellest juhtumist avameelselt rääkima - oma tundeid väljendades on võimalik tuvastada need aspektid, mis osapoolte jaoks probleeme tekitavad ning seeläbi nende tunnete üle suuremat kontrolli saavutada, mistõttu võib mälestus antud ebameeldivale juhtumile tulevikus vähem valusana mõjuda (Traat jt 2005: 41).

Tegelikult normiks on pigem siiski aga teema vältimine . Arstiteadlased eristavad vägistamistrauma sündroomis kolm faasi:

1. Algfaas - lühikest aega kestev faas, mille ohver elab läbi vahetult pärast vägistamist. See faas võib kesta mõnest päevast paari nädalani. Selle aja jooksul võib ohver olla hüsteeriline või vastupidi - ülirahulik, puhkeda siis äkitselt nutma, tunda raskusi keskendumisel argielu toimingutele, olla kinnine.
2. Kohanemisfaas - seda faasi iseloomustab abitustunne, depressioon, tujukus, hirmuunenäod, vägistamise eitamine, kuriteopaiga vältimine ning kartus suhelda meestega.
3. Lahenduste faas - ohver on üle saamas traumast, ei ela nii intensiivselt tundeid üle. Ohver mõistab, et tuleb edasi elada. Vägistamisest ülesaamine võib võtta väga kaua aega. Mõne uuringu põhjal on veel aasta pärast vägistamist depressioonis ligikaudu 50% ohvritest, veel kuus aastat pärast vägistamist on umbes 30% ohvritest seksuaalprobleemid (Traat jt 2005: 41).

2. SARIVÄGISTAJA ISIKSUS JA KÄITUMISMUSTRID

Sarivägistamine on teatud sorti maania: Selle mõju all panevad kurjategijad toime mitmesuguseid tegusid. Kurjategijad käituvad väga erinevalt, mõned jälgivad oma ohvreid pikema aja jooksul, teised aga ründavad päris ootamatult. See sõltub inimese isiksusest.

Mida arvata seisukohast, et sarivägistajad on tihtilugu jäänud lapsepõlves ilma vanemate armastusest?

Vägistamise motiivideks võib olla näiteks soov kätte maksta oma rikunud lapsepõlve eest ning kuritarvitada inimesi, kes on sarnased selle inimesega, kes lapsepõlves haiget tegi. Paljud vägistajatest on aga kõige alandatumad ühiskonna liikmed, kes asuvad ühiskondlikul hierarhilisel trepil alumisel pulgal ning kes muutusid selliseks täiskasvanuna, mitte aga lapsepõlves (näiteks sellised inimesed, kes arvavad, et neid keegi ei austa, neid kellelegi pole vaja jne). Sellised inimesed, reeglina, lihtsalt ei tea ja ei oska teistmoodi endale teostada oma tähtsust ühiskonnale.

Selleks, et tunda ennast normaalse ühiskonna liikmena, tunnevad nad vajadust kedagi alandada ja tunnevad, et neil on võimalus oma muskuliinsuse teostuseks vägistamise kaudu. Nende jaoks oluline siinkohal on mitte ainult vägivallaakt vaid ka võimalus otsustada teise inimese elu üle.

Siis, kui vägistatav on ootamatult oma rõhujate vastu agressiivne, on ohvri tapmine ainuke võimalus pääseda olukorrast tervena. Osad sarivägistajad vägistavad selle eesmärgiga, et nendest hiljem ajalehtedes kirjutatakse, nende nimedega hirmutatakse lapsi jne. Selline soov on omamoodi katse omandada kuulsust ebanormaalsel moel.

Õige on see, et sellised “alandatud ja solvatud” inimesed valivad eelkõige oma ohvriteks sellised inimeste grupid, kes eriti vastu ei hakka, ehk siis naised, lapsed, vanurid. Paljud eksperdid kinnitavad, et vägistamise ajal ohvri surmaheitlus kutsub sarivägistajatel esile seksuaalse rahulduse, orgasmi.

Oma artiklis „Vägistamine – müüdid ja tegelikkus”, Sisekaitseakadeemia kriminoloogia õppejõud Uuno Traat kirjutab, et vägistajaist ohtlikuma ja salakavalama allkategoria moodustavad sarivägistajad. Tema kirjeldab sarivägistajate motiive, täpsemalt üteldes, nelja tüüpilist seksuaalmotivatsiooni elementi:

1. Teravad seksuaalfantaasiad. Kuigi ka paljudel seaduskuulekatel inimestel on kujunenud seksuaalfantaasiad, ilmnevad seksuaalkurjategijail need eriti teravdatud kujul. Viimaste fantaasiad aitavad kaasa ohvri objektisutamisele.

2. Sümbolid ehk eredad fetešid. Paljude vägistajate psüühikas ilmneb teatav sümbolism. Naise mingit kehaosa fetešeeritakse. Ohvrit nähakse üksnes objektina, mitte elusolendina.

3. Rituaalid. Üpris tüüpiline on rituaalide ilmumine kurjategija käitumises. Rituaalid võivad kasvada lausa sõltuvuseks. Rituaalide täitmine aitab vägistajal kujundada kindlat järjepidevalt korduvat käitumismustrid.

4. Sundmõtted. Mõnikord vallutavad sündmõtted kogu psüühika. Mingit kaastunnet ohvri vastu ei teki (Traat 2003: 24).

Tuleme tagasi küsimuse juurde – millest saab alguse sarivägistamine? Kui oletada, et kõik sellised lapsed, kelle lapsepõlv oli armastuseta, on sarivägistajad, siis võiks järeldada, et vähemalt kõik lastekodudest pärit lapsed on sarivägistajad, õnneks aga see pole nii. Sarivägistaja ei kasva lapsest kes, vaatamata sellele, et tema lapsepõlv oli raske, suutis ennast realiseerida ühiskonnas. Näiteks laps, kellel olid tugiisikud, kes pakkusid seda, millest tal peres puudu oli, näiteks austus ja võimalus eneserealiseerimiseks. Oluline on see, et hiljem see alaealine tundis ennast sotsiaalselt kindla isikuna, kes ei pea vägistama selleks, et ennast oluliseks pidada. Mõni protsent vägistajateks on ka nendest peredest, kus on ülehellitatud lapsed, kes ühel momendil mingil põhjusel jäid ilma sellela ja teistmoodi elada ei oska. Oletame näiteks, et laps, keda tugevalt hellitati peres, läheb lõpuks kooli. Tulles kooli, kus kõik lapsed on sarnased, talle eraldi tähelepanu ei osutata ja tema soovidega ei arvestata, kus seega kõik on vastupidine, kui kodus, võib laps samuti saada psühholoogilise trauma, mis tugevalt mõjutab tema edasist arengut.

Aga mitte mingil juhul ei ole õigustatud vägistaja õnnetust lapsepõlvest põhjustatud soov kätte maksta, vastasel juhul võib vägistajast saada kaitsetu ohver.

Enamusel juhtudest uurides kurjategija süüdi olemist, paljud inimesed, isegi tema sugulased imestavad, kuidas selline rahulik ja korralik inimene võib olla tegelikult selline julm kurjategija.

Ta elab igapäevaselt hoopis teist elu. Paistes väljas tasakaalukas ja rahulik, on temast hea arvamus paljudel inimestel ja temaga ei teki konflikte. Niikaua, kui ta mingi eriti julma teoga vahele ei jää, ei tõmba ta endale mitte mingit tähelepanu.

Kuidas aga on võimalik pääseda sarivägistaja käest? Palju räägitakse sellest, et tuleb füüsilisi harjutusi teha, tegeleda enesekaitse võtete õppimisega jne. Kuidas aga on võimalik teha niimoodi, et vägistaja üldse ei pööraks konkreetse inimese peale oma tähelepanu ning ei ründaks seda inimest? Põhimõtteliselt, on see võimalik teatud käitumise ja sisemise psühholoogilise seisundi puhul. Eelkõige tuleb olla kindel iseendas, mitte enesekindlus, mitte jultumus, mitte hullus, vaid sisemine kindel tunne oma isiksuses, selles, et sul on õigus oma elule.

Nagu oli juba mainitud, sarivägistaja valib endale sellise ohvri, kes on nii füüsiliselt kui ka psühholoogiliselt nõrk. Rünna parolüüserib ohvri, mille tõttu ohver jääb abituks ning ei suuda vastu hakata.

Eksisteerib arvamus, et sarivägistaja isegi kaugelt tunneb sellise inimese psühholoogilist nõrkust, nagu instinktiivselt suhtleb ohvriga, jälgib teda, üritab leida nõrgad küljed.

Sellises juhul tuleb püüda näidata, et ei karda, tuleb käituda rahulikult, ettearvestavalt. Mõnikord piisab ka pilgust, kus on juba ära öeldud, et oled valmis ennast kaitsma, kuna sul on eesmärgid, mille nimel oled valmis võitlemiseks, riskides oma tervisega. Selline seisund on tunda kaugelt. See peab välja paistma juba inimese seest. Ühesõnaga parim kaitsevahend oleks preventiivne “sisemine jõud”, kontroll paanika üle.

Sellise jõu välisväljunditena võivad olla sellised teod, mis esialgu paistavad naljakatena, mida võib kergemeelselt nimetada nõrkusteks. Näiteks siin võiks olla selline otsus, et kui tundmatu inimene peaks teiega ühes liftis sõitma ning teie kindlalt pakute talle üksinda sõitmist. Paistab välja nagu hirm, et te ei taha riskida, tegelikult on aga selline kindel

otsus parem, kui otsustate sõita koos ning sõidu ajal tunnete, et kardate. Seda aga kindlasti märkab ka teie tundmatu kaassõitja. Siin tuleb rahuliku häälega öelda, et las teine inimene sõidab praegu, teie aga – hiljem, mitte karjuda, et teie kardate teda ning kuskile koos ei sõida.

Selliseid näiteid võib tuua palju, erinevatest valdkondadest – mõistlik ettevaatlikkus koos sõltumatusena erinevatest rumalatest arvamustest tähendavad mitte teie nõrkust, vaid teie sisemist jõudu ning preventiivset valmisolekut hoolitseda oma julgeoleku eest ning vajadusel ka füüsiliselt ennast kaitsta.

1984 - 1986 aastal tegi FBI uurimuse viies läbi 41 küsitlust sarivägistajatega, kes olid seotud 837 vägistamisjuhtumitega. Sellest uurimusest selgus, et enamikus vägistamisjuhtumite puhul oli kasutatud füüsilist vägivalda - 82-92%. Nendest umbes 30% vägistajatest ähvardasid oma ohvrit külmrelvaga ja väga harva seda ka kasutasid. Uurimusest selgus ka, et ohvrid osutasid füüsilist vastupanu ainult 30% juhtumitest. Põhiliselt osutati suulist vastupanu, millele kurjategija reageeris ähvardades vägivallaga. Vägistajad kasutasid nelja tüüpi akti: vaginaalne (50%), oraalne (30%), anaalne (5%) ja katsudes sugu organeid (15%). Enamik vägistamisjuhtumitest oli ette planeeritud, füüsilise vägivalla ähvardamine oli selleks, et saavutada kontroll ohvri üle, enamikus juhtumites ei olnud kasutatud füüsilist vägivalda. Intervjuu lõpus selgus, et tegelikult täit rahuldust nad vägistamisest ei saanud. Üks kolmandik vägistajatest tarvitas alkoholi enne kuriteo sooritamist (Hazelwood).

Viimati tehtud uurimused näitavad, et enamik sarivägistajatest tunnevad, et nende lapsepõlv oli õnnelik aga peremeheks kodus oli tavaliselt keegi naisterahvas. Üldjuhul suhted vanematega väga head. Haridustase enamasti kesk ja kes-keri. Abielus (50%) ja lahutatud (50%). Kaaskodanikega suhted sõbralikud (Stepanenko 2000).

Paljudel on tekkinud vale arusaam sarivägistajatest. Allpool on välja toodud levinuimad vägistamise müüdid ja tegelikkus.

1. Vägistajad on võõrad mehed. Paljudes riikides tehtud ohvriuuringud on juba aastakümneid väga veenvalt näidanud, et enamikus vägistamisjuhtudes (u 70...90%) tundis ohver ründajat varem. Sageli ründavad just endised või praegused jooma- või narkokaaslased, endised või praegused elukaaslased, poiss-sõbrad, tuttavad jt. Just asjaolu,

et vägistaja on ohvrile enamasti tuttav, toobki kaasa vaadeldava kuriteoliigi latenttsuse. Sestap avaldub ka vägistamistes vägivallakuritegevust uurides avastatud käitumismuster, mille järgi vägivallategu pannakse üldjuhul toime tuttava isiku vastu.

2. Naised soovivad alateadvuslikult, et neid vägisi võetaks. Nimetatud väidet kritiseerivad eriti teravalt feministidest teadlased, ent ka teised. Kui jätta väga üksikud enamasti psüühiliste häiretega isendid välja, ei ole tervetel naistel alateadvuslikke masohhistlikke tendentse leitud.

3. Juhul kui naine ei pane meeletult vastu ega karju valjusti appi, on ta nõus. Vägistamise ohvreid uurinud meedikud ja psühholoogid väidavad aga, et sageli blokeerivad ootamatust ründest tingitud sokk ja hirm keelepaelad ning vastupanuvõime.

4. Vägistatakse ainult noori naisi. Maailma statistika veenab aga, et vägistamisohvrite vanus ulatub 4 kuust kuni 92 aastani.

5. Vägistamine pannakse toime kuskil hämaras pargisopis, metsateel, põõsastikus või mujal hoonetest kaugel. Tegelikult vägistatakse enamasti ruumides, sh kas ühiselamus, ohvri või pahategija kodus vms kohas. Kui seisukoht, et vägistatud on eelkõige ruumides, on leidnud kinnitust paljudes sooja kliimaga riikides korraldatud uuringutes, siis seda enam toimib see seisukoht Eesti kohta. Ei kehti ka arvamus, et vägistamishooaeg algab alles siis, kui „mätas on ära kuivanud“.

6. Vägistamine on läbi sekundite jooksul. Tegelikult kestavad vägistamised märksa kauem, mõnikord päevi, ja ohvrit rünnatakse korduvalt. Näiteks kestab Ameerika Ühendriikides tehtud arvukate uurimuste järgi vägistamine keskmiselt 4 tundi.

7. Vägistaja on mees, kellel pole kaua olnud seksuaalsuhteid. Uurimustest on ilmnenu, et enamikul vägistajaist oli seksuaalsuhe: nad olid kas abielus, neil oli tüdruksõber, armuke vms. Veelgi rohkem, tunnustatumaid vägistamisprobleemide uurijaid Nicholas Groth väidab, et vägistaja on eelkõige emotsionaalsete probleemidega isik, kelle jaoks seks on teisejärguline. Vägistamisega püüab ta lahendada oma isiklikke probleeme, nautida võimu, üleolekutunnet ja kontrolli ohvri üle.

8. Vägistaja on vaimuhaige isik. See müüt on kestnud eriti kaua ja jõuliselt. Põhjalikumad uuringud on võimaldanud väita, et enamik vägistajaid ei ole vaimuhaiged, vaid inimesed, kelle väärtushinnanguis, moraalil ja arusaamades naissoo kohta võib

kahelda. Ainult umbes 5% või vähem vägistajaist on vaimselt haiged inimesed (Traat 2003: 25).

Seksuaalkuritegevus jääb siiski endiselt kuritegevuse vähe uuritud valdkonnaks, mida tuleb sügavuti ja järjepidevalt edasi uurida ning seda ka Eestis (Traat 2003: 25).

Sarivägistaja erineb paljustki tavavägistajast. Teda võib lausa nimetada proffesionaaliks, kuna tihti plaanib ta oma kuritegu detailselt ette peites osavalt oma jäljed, kahtlusi jätmata. Tihti on sarivägistajad eelnevalt karistatud pisikuritegude eest. Palju sarivägistamisjuhtumeid pannakse toime ohvri kodus, kuna see on kurjategijale kõige mugavam (Patherick 2006: 170).

Sarivägistaja on üldjuhul seksuaal-ja psüühilise häiretega inimene ning agressiivne isiksus (Auväärt 1997: 111, 140).

Seksuaalhäireid on erinevaid. Erinevad on ka neid esile kutsuvad põhjused. Seksuaalseid häireid ja hälbeid eristatakse nende põhjuste põhigruppide järgi:

1. Bioloogilised põhjused.
2. Vanusest tulenevat põhjused.
3. Psüühilised põhjused.
4. Sotsikultuurilised põhjused.
5. Psühhopatoloogilised põhjused (Auväärt 1997: 116).

Miks sarivägistaja on tavaliselt psüühiliste häiretega inimene? Põhjused on erinevad. Näiteks perekondlikud põhjused. Lapsepõlves jäi vajaka vanemlik hool, vanemate ebaõnnestunud abielu, ühe või mõlema vanema kaotus varases nooruses, ema ülemäärane domineerimine perekonnas või varased konfliktid kodus (Auväärt 1997: 116).

Samuti psüühika häirete põhjuseks võib olla madal enesehinnang, seksuaalne pidurdus, psühhopatoloogia, psühhoseksuaalsed traumad, nagu vägistamine jne (Auväärt 1997: 116).

Seksuaalhäirete psüühiliste põhjuste hulgas on eriline koht mitmesugustel hirmudel: hirm abielu, suguakti või seksuaalse ebaedu eest, hirm ebaedu ees konkreetse partneriga või

konkreetses situatsioonis, hirm korduma ebaedu ees jms. Neid hirme võimendavad väär ettekujutus seksuaalelust, seksuaalse autoidentifitseerituse häired (Auväärt 1997: 116).

Üks sagedamini esinevatest foobiatest on hirm seksuaalse ebaedu ees, mis tekib inimestel, kellel pole kunagi seksuaalset ebaedu olnud, kuid kes kogu aeg seda kardavad (Auväärt 1997: 116).

Seksuaalse edu hirm tekib sagedamini pessimistliku iseloomuga isikutel. Ebaõige kasvatus tõttu lapsepõlves puudub neil inimestel usk edu saavutamise võimalikkusesse. Kui aga edu on saavutatud või saavutatakse, tekib uus hirm, et "sellest niikuinii midagi head ei tule" (Auväärt 1997: 116).

Küllaltki sageli aga viivad sellised hirmud ebatüüpilise seksuaalse käitumiseni, seksuaalsete hälvete või kuritegudeni (Auväärt 1997: 116).

Seksuaalhäired, mis tulenevad psüühikast, on väga erinevad ja ka nende konkreetsed põhjused on erinevad, näiteks pikaajaline paus seksuaalelus ja varasemate seksuaalsuhete lagunemine. Seksuaalsed häired võivad olla vaimuhaiguse üheks sümptomiks. Enamik uurijaid on seisukohal, et hälvetega isiksusi on kurjategijate hulgas tunduvalt rohkem kui mittekurjategijate hulgas (Savino 2005: 301).

Kokkuvõtteks võib ütelda, et psüühilised häired avaldavad olulist mõju seksuaalsele suhtumisele, seksuaalsetele suhetele ja inimese käitumisele. Nende anomaalisaste mõjust seksuaalkuritegudele võib eraldada järgmised aspektid:

- juba varases nooruses võib meestel tekitada väär ettekujutus naisest kui ähvardavast ja hävitavast jõust. Seoses sellega võtab ta iga naissoo esindaja suhtes kaitsepositsiooni, sest parim viis kaitseks on rünnak. Sellest tulenebki, et paljud vägistamised on sooritanud anomaalsed kurjategijad ja neid vägistamisi on saatnud peks ning kannatanu mõnitamine;
- psüühikahäired segavad normaalsete suhete kehtestamist vastussugupoolega. Siin mängib negatiivset rooli debiilsus. Debiilikutel on mõtlemine ja kõne häiritud, vaimne areng maha jäänud, sõnade ja teadmiste varu vaikne, sõnade ebaõige ütlemine, kõne defektid, neil puuduvad paljud vajalikud teadmised. Nende liikumine on aeglane, liigutused on nurgelised, üheülbalised, miimika ja pantomiimika monotoonne. Neile on iseloomulik tuim, maskitaoline nägu, vahel on moonutatud kolju kuju, välimus on korratu,

elementaarseid sanitaar-hügieeninõudeid ei järgi. Kõik see takistab normaalsete suhete loomist naiste ja neidudega. Võib esineda pilkeid viimaste poolt. Seega debiilikutel puuduvad sagedamini kui tervetel inimestel võimalused rahuldada oma seksuaalvajadused normaalsel teel ja seetõttu pöörduvad nad vägivalla poole (Savino 2005: 303).

Tuleb rõhutada, et psüühilised anomaaliad raskendavad selliste sotsiaalsete normide omandamist, mis reguleerivad sugudevahelisi suhteid. Kuid seda asjaolu ei tule vaadata isoleeritult, vaid kontekstis kõigi ülejäänud suhetega (Savino 2005: 302).

Sotsiaalpsühholoogilises plaanis on psüühikaanomaaliatega inimesed võõrandunud sotsiaalselt heaks kiidetud väärtustest ja väikestest gruppidest enam kui terved inimesed. Nad on välja lülitatud normaalsest suhtlemisest ega ole mikrokeskkonda adapteerunud. See toimub sellepärast, et neil on küllalt nõrk adapteerumisvõime ja et küllaltki sageli tõukab keskkond ise nad eemale. Seepärast on ennetav tegevus nende suhtes raskendatud. Mida halvemini inimene on adapteerunud, seda raskem on hoida teda sooritamast ühiskonnavastaseid tegusid (Quinsey 1998: 127).

Loomulikult mingit fataalsust psüühiliste häiretega isikute puhul, nagu muide ka tervete inimeste puhul, ei ole. Toodud tendentsid esinevad vaid gruppide tasemel.

Nagu oli juba mainitud, sarivägistaja on agressiivne isiksus. Agressiivsete inimeste uurimus on näidanud, et neil on nõrk enesekontroll, kõrgenenud valmisolek hirmuks, seksuaalse-ja tundemaailma eraldumine, seksuaalsete kontaktide agressiivne iseloom, millega kaasneb hirm olla naisest sõltuv. Sellel juhul on seksuaalsete kuritegude aluseks lihtsalt kaitse. Osa teadlasi arvab, et lapsepõlves kogetud agressiivsus säilib vanemas eas ja kandub edasi põlvest põlve (Auväärt 1997: 116).

Kokku võttes tuleb tunnistada, et vägistamise üheks peamiseks põhjuseks on agressiivsus. Agressiivsus võib olla patoloogiline isiksuse joon, kuid ta võib olla ka inimese vastusreaktsiooniks ähvardusele.

3. UURIMUS

Uurimuse eesmärgiks on anda ülevaade sarivägistaja käitumise iseärasustest ja selle toimepanijatest. Uurimuse objekt on sarivägistajad ning uurimuse aine on sarivägistamine. Oma töös autor kasutas järgmise hüpoteesi: Enamus vägistamisi pannakse toime alkohoolse joobe seisundis. Autor uuris vägistajaid, kes kannavad vangistust Murru Vanglas, otsides nende hulgas sarivägistajaid. Tulemusena leidis autor 13 sarivägistajat ja analüüsis nende toimikud. Viis läbi intervjuu viie sarivägistajaga, alustades lihtsatest küsimustest nagu nimi, vanus, rahvus, töökoht ja igapäeva elu. Need on küsimused, millega ehitas autor kinnipeetava ning enda vahel sõbraliku õhkkonna, millest edasi minnes küsimusteni, mis puudutavad toime pandud kuritegu, et oleks karistuskandjal lihtsam end avada, ebamugavustunnet tekitamata. Küsimusi oli lahtised, kinnised ning poolkinnised. Küsitlus toimus nii eestlaste kui ka venelastega. Analüüsi osas on välja toodud 5 intervjuu tulemused. Ülejäänud 8 kinni peetavat keeldusid vastamast.

3.1. Uurimuse meetod

Uurimus koosneb intervjuudest sarivägistajatega ning nende isiklike toimikute analüüsist. Autori eemärk on uurida, kinnipeetavate kohtulahendeid, vestelda nendega ning välja uurida, kas nad tunnistavad end süüdi, mille eest kannavad karistust, kui pikk karistus määrati ning miks nad selle toime panid. Nende materjalide ja kinnipeetavate isiklike toimikute põhjal saab autor analüüsida nende poolt toime pandud vägistamise liiki toetudes A. Nicholas Groth'i vägistamiste tüpoloogiale, uurida lähemalt käitumismustreid ja isiksust. Samuti püüab autor välja selgitada sarivägistajate motiivid, seost ohvritega, psüühilist seisundit ning nende kuriteo toimepanemise seisundi – alkoholi ja narkootiliste ainete joobeastme.

3.2. Intervjuude tulemused ja analüüs

Kinnipeetav nr. 1

Vanus : 50

Rahvus : venelane

Elukoht : Võru

Haridus : keskkharidus (10 klassi)

Hobid: sport

Perekond :

- Abielus: Naine ja 5 last (3 tütar, 2 poega)

Lapsepõlv :

- Kasvas üles kolme lapselises peres, kus kasvatajaks oli vanaema ja pere toitjaks ema, kes pidevalt tööl viibis ja laste kasvatamisest suurt osa ei võtnud. Lapsepõlv oli õnnelik, puudust millestki ei tundnud. Suhted sugulastega olid head. Õppetulemused koolis väga head. Tegeles spordiga (kergejõustik). Sõpru oli palju ja head suhted nendegagi. Samuti võtsid suurt osa tema kasvatamisest ka vanemate õed, kes lapsele tegemisi jälgisid, mis lapses aga tihtipeale hirmu tekitas.

Noorusajal oli antud kinnipeetaval lähedasemad suhted ühe naisterahvaga, kes hiljem teise mehega suhet alustas.

Töökoht : autoremont

Eelnevalt kriminaalselt karistatud: -

Sõltuvus pornograafiast: ei

Seotus ohvriga : tütar

Ohvri vanusegrupp : 13-15

Kuriteo toimepanemise koht ja aeg : kodu, 1994-1996.a.

Tunnistab end süüdi või mitte : ei

Psüühiline seisund : korras

Viibitud seisund (alkohoolse või narkootilise joobe all) : alkohoolse joobe seisundis

Viis : kasutades tütre abitut seisundit ja ähvardades füüsilise vägivallaga

Kohtuotsus (karistuse pikkus) : 4 a.

Elu vanglas: vaikne, ei tekita kaasvangidega konflikte. Soov vaikselt ja rahulikult karistust ära kanda.

Kinnipeetava sõnul tahtis tütar kodust välja kolida, endast palju vanema poiss-sõbra juurde. Tütar jõudis koju pidevalt hilja öösel, mis isale meeolehärmi tekitas ja tütre suhtes vägivalda kasutama sundis. Tütar väitis enda kaitseks isale, et on juba piisavalt täiskasvanud otsustamaks kus ta käib ja kellaga ööd veedab.

Isiklik toimik: 1994-1996.aasta jooksul peksis oma naist ning astus vägivaldselt suguühete korduvalt kasutütrega, kasutades viimase abitud seisundit-alaeline.

Ülaltoodust intervjuudest ning isiklikust toimikust kasutatud andmete põhjal leiab autor, et kui määratleda vägistamise liiki kasutades A. Nicholas Groth'i vägistamise tüpoloogiat, siis kinnipeetav nr 1 puhul on tegu üleolekuvägistamisega, kus motiiviks oli soov kontrollida teist, vajadus tunda võimu. Selleks andis põhjust kasutütre vastuhakk ja viimase plaan kodust välja kolida, teise mehe juurde. Kuna kinnipeetav oli ka lapsepõlves „naiste võimu all” siis võib ka siin tagant tõukavaks jõuks lugeda kasutütre soovi kontrolli enda käes hoida ja ise otsuseid vastu võtta.

Rünnakud olid korduvad.

Üleolekuvägistamise puhul on kurjategijale iseloomulik kahtlemine oma mehelikkuses, jõuetus ning ebaõnnestumistunne, seda kõike võib ka antud kinnipeetava puhul täheldada- ebaõnnestunud suhe lapsepõlves, üles kasvamine „naiste võimu all”, mis tekitas hirmu, kasutütre võimuhaaramine.

Ohver oli tuttav ja füüsilisi vägivalda ei olnud

Kinnipeetav nr. 2

Vanus : 39

Rahvus : eestlane

Elukoht : Tartu

Haridus : algharidus (8 klassi)

Hobid: tehnika

Perekond :

- Abielus: Naine ja 8 last (2 tüdarta, 6 poega)
- Ema, isa, vend

Lapsepõlv :

- Kasvatas tädi, kuna ema oli tööga hõivatud. Enamik ajast oli laps omapäid, rahuliku loomuga ja harjunud olema omaette. Tundis ennast õnnelikuna, kuna perekonna elu oli

heal järjel. Isa oli vägivaldne ega elanud perega koos ja lapsega suhted puudusid. Oli palju sõpru, kes kinnipeetavat negatiivselt mõjutasid, sattus vagi. Oli mitmeid naissoost sõpru, kes suhtes olid pigem ise algatajad pooled, kuna kinnipeetav ise on kinnise loomuga, suhtes üldjuhul purunesid teiste naiste algatusel, kus viimased läksid üle uude suhtesse. Töökoht : autojuht

Eelnevalt kriminaalselt karistatud: 3 korda, vargus

Sõltuvus pornograafiast: ei

Seotus ohvriga : kasutütär

Ohvri vanusegrupp : 11

Kuriteo toimepanemise koht ja aeg : kodu, auto, 2001 a.

Tunnistab end süüdi või mitte : ei

Psüühiline seisund : korras

Viibitud seisund (alkohoolse või narkootilise joobe all) : alkohoolse joobe seisundis

Viis : kasutades lapsealise noorust.

Kohtuotsus (karistuse pikkus) : 9 a.

Elu vanglas: probleeme ei ole, kontakteerub teiste kinnipeetavatega. Vangla osas, kus ta hetkel viibib on väga rahul, pole ettekirjutusi.

Kinnipeetava sõnul oli kasutütär talle võõras, kel oli kasuisasse halb suhtumine. Kinnipeetav ei tunne füüsilist tõmmet kasutütäre vastu ning väidab, et pole kasutanud tütre suhtes füüsilist vägivalda.

Isiklik toimik: 2001.aastal Jõgeva maakonnas astus suguühete 11-aastase tüdrukuga, kasutades ära ohvri lapsealist noorust, sellest tulenevalt abitud seisundit ja kannatanu perekondlikku ja majanduslikku sõltuvust kinnipeetavast. Kinnipeetav tekitas ohvril füüsilist valu, vastikustunnet, mis viis kannatanu suitsiidmõtete- ja katseni.

Teistkordselt kasutas kinnipeetav oma kasutütart 12-aastaseks saamise sünnipäeval, kõrvalatänavas autos, mis viis tüdruku enesetapu katseni.

Seega pani kinnipeetav toime inimese tahte vastaselt suguühete astumise, kasutades seejuures vägivalda, kus ohver ei olnud võimeline osutama vastupanu ja toimunust aru saama. See tegu on toime pandud noorema, kui 18-aastase isiku suhtes, kus tegu on viinud

kannatanu enesetapukatseteni isiku poolt, kes on varem toime pannud vägistamise- §141 lg 2 p 1, 5, 6 järgi kvalifitseeriva kuriteo.

Kuriteos süüdistatu oma süüd ei tunnista.

Autor leiab, et vastavalt A. Nicholas Groth'i vägistamise tüpoloogiat kasutades on kinnipeetava number kaks puhul tegemist üleolekuvägistamisega, kus on motiiviks kontrollida võimu, mida tingis halb suhtumine kasutütrele isa vastu.

Rünnakute iseloom oli ettekavatsetud- autos kõrvaltänaval. Rünnakud olid regulaarsed.

Kurjategija võis kahelda oma mehelikkuses, mida võis soosida ebaõnnestunud suhted nooruses, kus tüdruksõbrad teise mehe pärast temaga suhte lõpetasid, kasutütre halb suhtumine.

Ohver oli tuttav, keda ähvardati vägivallaga. Ohvri füüsilise seisundi puhul puudusid vägivalla märgid, kuid ohvri psüühiline seisund oli väga raske, mis viis korduvalt enesetapu katseteni.

Kinnipeetav nr. 3

Vanus : 47

Rahvus : venelane

Elukoht : Narva

Haridus : kesk-eriharidus

Hobid: tehnika

Perekond :

- Abielus: Naine ja last (2 tütar)

Lapsepõlv :

- Kasvatas vanaema ja vanaisa, kellega suhted olid head. Koolis oli palju sõpru ning õpitulemused head. Naissoost sõpru ei olnud. Tüdrukud meeldisid talle aga tema neile mitte. Kinnipeetava sõnul oli lapsepõlv õnnelik. Hakkas varakult tarbima alkoholi ning suitsetama.

Töökoht : ehitaja

Eelnevalt kriminaalselt karistatud: ei ole

Sõltuvus pornograafiast: ei

Seotus ohvriga : tütar

Ohvri vanusegrupp : alaealine

Kuriteo toimepanemise koht ja aeg : kodus (öösel), 2001- 2005 a.

Tunnistab end süüdi või mitte : osaliselt

Psüühiline seisund : rahulik

Viibitud seisund (alkohoolse või narkootilise joobe all) : -

Viis : kasutades lapsealise noorust.

Kohtuotsus (karistuse pikkus) : 9 a.

Elu vanglas: koguaeg vaikne ja rahulik. Konflikte endale ei otsi

Isiklik toimik: 2001.a astus kinnipeetav olles alkoholi joobes vägivaldset suguuhte oma kasutütrega tema toas, ähvardades tüdrukut vastupanu korral tapmisega, kasutades ära tüdruku abitud seisundit-invaliid.

Kinnipeetav pani toime kaks §141 lg 2 p 6 järgi kvalifitseeriva kuriteo-vägistamise, s.o inimese tahte vastaselt temaga vägivaldselt suguuhte astumine, mida on korda pandud korduvalt. Kinnipeetav oma süüd ei tunnista.

Kinnipeetav vägistas oma kasutütart paar korda nädalas, ajal, mil lapse ema kodust ära oli, kutsudes vahel tüdrukut ka keldrisse, kus ta viimsel käed kinni sidus. Tüdruk tundis kasuisa vastu hirmu, kuna kuriteo ajal ähvardati teda noaga.

Autor leiab, et vastavalt A. Nicholas Groth'i vägistamise tüpoloogiale on selgi korral tegemist üleolekuvägistamisega, kus motiiviks võib lugeda soovi kontrollida teist inimest, milleks võis põhjust anda lapsepõlves ära põlatus tüdrukute poolt, see soosis ka kahtluste tekkimises oma mehelikkuses ning viha naiste vastu.

Rünnakute iseloom ettekavatsetud, regulaarne, ajal, mil lapse ema kodust ära oli. Vägivalla kasutamise viisi puhul kasutati ähvardusi, nii sõnaliselt, kui ka noa abil, relva kasutamisenä võib lugeda ka vägivaldse suguuhte astumise ajaks kinnisidumist keldris. Ohvril füüsilise vägivalla märke ei täheldatud, küll aga viimase psüühiline seisund oli süütunne kasuisale allumises mis tekitas hirmu.

Kinnipeetav nr. 4

Vanus : 55

Rahvus : eestlane

Elukoht : Saaremaa

Haridus : keskkaridus

Hobid: tehnika

Perekond :

- lahutatud: 4 last (2 tütar, 2 poega)
- ema, vanem õde

Lapsepõlv :

- Kasvatas vanaema ja ema, isa ei olnud.. Kasvatajaks rohkem oli vanaema, kuna ema viibis kogu aeg tööl. Laps oli rahulik ja vaikne, seltsiv ja sõbralik. Sõpradega olid head suhted. Tüdrukutega suhted väga head.

Töökoht : ehitaja, autojuht

Eelnevalt kriminaalselt karistatud: 1 kord

Sõltuvus pornograafiast: ei

Seotus ohvriga : kasutütar

Ohvri vanusegrupp : 11 a.

Kuriteo toimepanemise koht ja aeg : kodu , 2002- 2003 a.

Tunnistab end süüdi või mitte : ei

Psüühiline seisund : rahulik

Viibitud seisund (alkohoolse või narkootilise joobe all) : alkoholi joobes

Viis : kasutades lapsealase noorust.

Kohtuotsus (karistuse pikkus) : 6 a. 6 k.

Elu vanglas: probleeme teiste kinnipeetavatega ei ole kuna tema eluosakonnas kõik kannavad karistust sama teo eest. Esmamulje sõbralik.

Kinnipeetava sõnul oli tema abielu õnnetu, pidevad konfliktid abikaasaga, mis viis pere purunemiseni ja alkoholi tiheda tarbimiseni. Naine kolis teise mehe juurde, jättes neli last mehe kasvatada. Aastaid hiljem leidis uue naise, kellega alustas uut kooselu. Naisterahval oli tütar, kellega mehel olid head suhted. Naise väitel ei pakkunud mees talle rahuldust, naine tarbis alkoholi ning viibis palju teiste meeste seltskonnas, mida naine põhjendas

paratamatusega. Finantsiliselt oli kinnipeetav naisest sõltuv. Füüsilist vägivalda ei ole ta enda sõnul kasutanud ja naise puhul tarvitanud.

Isiklik toimik: 2002-2003.a astus kinnipeetav korduvalt suguühete 11-aastase tüdrukuga, olles joobes seisundis. Tüdruk ei olnud võimeline mõistma tema suhtes toime pandud seksuaalsete tegude olemust ja tähendust, kuna tema psüühilise ja sotsiaalse arengu tase ei võimalda mõista seksuaalsuse sügavamat tähendust. Tüdruk ei olnud võimeline osutama aktiivset vastupanu, selged jäljed vägivalda jäljed kehal.

Kuriteos süüdistatu end süüdi ei tunnista.

Alates 2004.aastast on tüdruk psühhiaatrilisel ravil järgmiste kaebustega: unehäired, öised hirmud, kartus üksi kodus olla, tähelepanu- ja kontsentratsiooni häired, õppeedukuse langus, kinnisus.

Diagnoos: pikaajaline depressiivne reaktsioon.

Autor leiab, et vastavalt A. Nicholas Groth'i vägistamise tüpoloogiale on antud juhtumis märke nii vihavägistamisest kui ka üleolekuvägistamisega

Vihavägistamisele viitab selgelt motiiv, kus kinnipeetaval on viha ja põlgus naiste vastu, mida tingis eelmise naise kodust lahkumine, jättes mehe nelja lapsega maha. Viha tekitajana toob autor välja ka uue naise rahuldatus ning viimase soovimatuse suhet parandada.

Rünnakute iseloom ettekavatsematu ning kurjategijale võib iseloomulikuks jooneks lugeda ka vaenulikkust naiste vastu.

Kurjategija seisund puhul toob autor välja alkoholi joobe seisundi ning vägivalda kasutamise viisi puhul rohke füüsilise jõu kasutamise, millele viitavad füüsilise jõu tarvitamise jäljed ohvri kehal, see kõik viitab vihavägistamise tüübile. Kurjategija iseloomulikud jooned, milleks on kahtlused mehelikkuses ja ebaõnnestumise tunne viitavad aga üleolekuvägistamise tüübile. Üleolekuvägistamisele viitab ohvri psüühiline seisund, mis on üliiraske- 2004.aastast ohver psühhiaatrilisel ravil.

Kinnipeetav nr. 5

Vanus : 53

Rahvus : eestlane

Elukoht : Pärnu

Haridus : keskharidus

Hobid: sport

Perekond :

- Õde ja vend

Lapsepõlv :

Kasvas üles lastekodus, kus väidab, et lapsepõlv oli õnnelik. Puudusid suhted vennaga kuid õega seevastu olid väga soojad suhted, peetakse kontakti siianigi. Koolis oli aktiivne, suhted eakaaslastega olid head.

Töökoht : ehitaja

Eelnevalt kriminaalselt karistatud: 10 korda, vargus

Sõltuvus pornograafiast: ei

Seotus ohvriga : võõras inimene

Ohvri vanusegrupp : 29

Kuriteo toimepanemise koht ja aeg : kodus, 2000- 2003.a.

Tunnistab end süüdi või mitte : ei

Psüühiline seisund : rahulik

Viibitud seisund (alkohoolse või narkootilise joobe all) : alkoholi joobes

Viis : kasutades ohvri abitut seisundit (invaliid).

Kohtuotsus (karistuse pikkus) : 9 a.

Elu vanglas: käitumine on korralik konflikte endale ei otsi, pidevalt omaette.

Kinnipeetava sõnul oli ohver võõras inimene, kellega tutvus tänaval, poe juures, kust edasi mindi naise juurde, kes ise oli kurt-tumm. Tarvitati koos rohkes koguses viina. Nii kohtuti kolme aasta jooksul mitu korda. Viimasel hommikul, kui kinnipeetav tal lahkuda palus, kuna tal olid sõbrad külla tulemas, siis naine keeldus ja palus veel ühte päeva kinnipeetava korteris viibida. Nii viskas kinnipeetav naise oma kodust välja. Hiljem süüdistati meest vägistamises.

Isiklik toimik: 2000.aastal astus vägivaldset suguühete naisterahvaga, olles alkoholi joobes. Ohver oli invaliid.

Kuriteos süüdistatu oma süüd ei tunnista.

Autor leiab, et vastavalt A. Nicholas Groth'i vägistamise tüpoloogiale on kinnipeetava nr. 5 puhul on viiteid vihavägistamisest, kus kuriteo toime panemise ajal oldi alkoholi joobes. Seotus ohvriga, kelleks oli praktiliselt võõras inimene ja rünnakute ebaregulaarsus. Antud juhtumi puhul on vähe informatsiooni kuriteost, mille puhul on raske määratleda vägistamise tüüpi.

3.3. Uurimuse kokkuvõte

Kõigi viite juhtumit analüüsid autor, et ühegi juhtumi puhul ei esine nn. puhtakujulist vägistamise tüüpi. Iga juhtumi puhul esines viiteid nii viha-, kui ka üleolekuvägistamisest. Autor märkas, et kõigi viie kuriteo toimepanemise ajal oldi alkoholijoobes. Samuti märkas autor, et kõigi viie kurjategija puhul on lapsepõlves kokku puutunud pettumustes naistega - üleskasvamine naiste poolt (kinnipeetava nr.1) tekitatud hirmu all, samuti oli kõigil kinnipeetavatel ebaõnnestunud suhted vastassugupoolega. Viie kinnipeetava haridustase mitte kõrgem kui keskharidus ning nelja kinnipeetava seotus ohvriga oli perekondlik.

Märkimisväärne on ka kurjategijale iseloomulikud jooned, kus vähemalt pooltel küsitletutes märkas autor juhtumeid analüüsid, et kaheldi oma mehelikkuses, tunti jõuetus ning ebaõnnestumistunnet.

3.4. Uurimuse üldtulemused

Tabel 1. Murru Vangla sarivägistajad

OHVRID JA VÄGISTAJAD KURITEO TOIMEPANEMISE AJAL	OHVRITE JA VÄGISTAJATE ARV
Kurjategijate arv	13
Ohvrite üldarv	28
Keskmine ohvrite arv	2
Ohvrite keskmine vanus	16
Kurjategija keskmine vanus	45
Kurjategijate keskmine haridus	Keskharidus
Kurjategija rahvus: 1. Venelasi 2. Eestlasi 3. Muud	3 8 2
Abielus (kurjategija)	6
Vallaline (kurjategija)	7
Töoga (kurjategija)	2
Töotu (kurjategija)	11
Vägistamise ajal kaine (kurjategija)	3
Vägistamise ajal joobes (kurjategija)	10
Ennem kriminaal- korras karistatud	9
Ennem kriminaal- korras karistamata	4
Ohver oli tuttav	11
Ohver ei olnud tuttav	2
Ennast süüdi tunnistas	2
Ennast süüdi ei tunnista	11

4. Tuntumad sarivägistajad

Sissejuhatus

„Laura Showalter... Dorcas Callen- Need nimed ei tähenda minu jaoks mitte kui midagi”
(Berry-Dee 1998: 87)

See kommentaar peegeldab sarivägistaja ja mõrvari Harvey Louis Carignan'i suhtumist oma ohvritesse. Alates aastast 1940 on ta vägistanud ja mõrvanud naisi kasutades oma kuritegudes haamrit. Callen suutis põgeneda Carignani käest, kui viimane teda vägistada püüdis, Showalter polnud nii õnnelik ja ta tapeti julmal moel vägistamise jooksul. Carignan muljus ta pead tekitades tohutuid ajukahjustusi, moonutas ta nägu jms. Mehe vägistamiste arv ei ole teada, kuid kui ta oli arreteeritud, siis uurijad leidsid kaardi, kus oli 180 asukohta punaseks ringitatud, millest osad klappisid seni teadaolevate vägistamispaikadega (Petherick 2006: 161).

I.

Nimi: Meelis Hansar

Elukoht: Eesti, Tallinn

M. Hansar tunnistati KrK § 117 (mille koosseisule vastab KarS § 146) järgi süüdi selles, et 2002. a suvel silitas ta noorema kui kuueteistaastase A alasti keha ja katsus tema suguorganit. Karistusseadustiku § 145 järgi tunnistati M. Hansar süüdi korduvalt suguühendusse astumises erinevate nooremate kui neljateistaastaste isikutega 1997. a juunist kuni 2004. a juulini. Karistusseadustiku § 141 lg 2 p 1 ja 6 järgi tunnistati ta süüdi erinevate arusaamisvõimetute lapsealiste isikute korduvas vägistamises 2003. a suvest kuni 2004. a suveni ning KarS § 303 järgi uurija ähvardamises psüühilise vägivallaga, mis seisnes selles, et ta helistas 30. märtsil 2004 B süüasja menetlevale uurijale ja lubas, et too tapetakse kättemaksuks samamoodi, nagu tapeti B Maardu vanglas.

Harju Maakohtu 16. oktoobri 2006. a otsusega tunnistati Meelis Hansar süüdi KrK § 117, KarS § 145, § 141 lg 2 p-de 1 ja 6 ning § 303 järgi. Teda karistati vangistusega vastavalt

üheks aastaks ja kuueks kuuks, kolmeks aastaks, üheksaks aastaks ja kaheks aastaks. Karistusseadustiku § 64 lg 1 alusel mõisteti talle liitkaristuseks vangistus kolmeteistkümneks aastaks (Riigikohus 2007).

II.

Nimi: Aleksander Dak

Vanus: 53

Elukoht: Eesti

Tallinna Linnakohus mõistis Kopli noortekeskuse endise juhi Aleksander Daki (53) süüdi noorema kui 18-aastase vägistamises ning karistas meest seitsmeaastase vangistusega, teatas linnakohus.

Põhja ringkonnaprokurör Eve Soostar taotles Daki karistamist 12 aasta pikkuse vangistusega.

Dak on ka varem samalaadse kuriteo toime pannud.

Lisaks vanglakaristusele mõistis kohus Dakilt välja sundraha 6725 krooni.

Daki süüdistatakse kaheksa noorema kui 18-aastase tüdruku vägistamises aastatel 2002-2003. Kohus arutas Daki süüasja kinnisel istungil (Kohtud 2005).

III.

Nimi: Ilmar Kalais

Elukoht: Eesti, Ida-Virumaa

Viru Maakohus tunnistas I. Kalais`i süüdi selles, et tema isikuna, kes on varem toime pannud vägistamise, 19.08.2005 kella 12.00 paiku Rakvere linnas Tammikus püüdis astuda suguühendusse viieteistaastase Kristi-Leili Dreifeldtiga viimase tahte vastaselt, mis seisnes selles, et ta haaras kannatanu kaela ümbert kinni ja ütles, et kui häält teed, löön maha, lükkas

kannatanu teeserva pikali, pigistas kaelast ja suudles, võttis kannatanul jalast ära püksid, käskis tal jalad harki ajada, lükkas maha enda püksid ja püüdis astuda sugulisse vahekorda, kuid see ei õnnestunud, seejärel käskis kannatanul oma suguti suhu võtta, tirides, kuklast kinni hoides, tüdruku pead enda poole ja peale seda suudles jälle kannatanut ja toppis sõrmi

talle tuppe tekitades kannatanu paremale küünarvarrele veritsevad nahamarrastused ja kuklale

hõõrumisest punetuse, kuid tegu jäi lõpule viimata, kuna seda takistasid sündmuskohale saabunud naisterahvad.

Nimetatud tegevusega pani I. Kalais toime kuriteo, mille kohus kvalifitseeris KarS § 141 lg 2

p 1,6 - § 25 lg 2 järgi.

Viru Maakohtu Rakvere kohtumaja poolt tunnistati I. Kalais süüdi KarS § 141 lg 2 p 1,6 - §

25 lg 2 järgi ja karistuseks mõisteti 9 aastat 8 kuud vangistust (Ringkonnakohus 2006).

KOKKUVÕTE

Vägistamine on rünnak inimese ühe põhilise inimõiguse – isikupuutumatus vastu. Igal isiku õigus vabalt valida kas, kellega, millal ja mil viisil ta seksuaalvahekorda astub. Paraku on aga neid, kes seda valikuvabadust teistele ei jäta ning selle otsuse vägivaldselt teiste eest ära teeb.

Aastal 2006 pandi Statistika ameti andmete kohaselt Eestis teadaolevalt toime 100 vägistamist. See arv on aga kordades suurem, kuna tihtilugu ohvrid sellest politseisse ei teata. Autor leiab, et põhjuseks võib olla pressis antud teema vähene kajastatus, mida omakorda tingib vägistamisjuhtumite avalikkuse ette tuleku vähesus.

Oma töös uuris autor sarivägistajaid ja nende poolt toime pandud kuritegusid, et jõuda lähemale põhjusele mis toimub inimese loomuses, mis teda tõukab sellist koledat tegu toime panema.

Psühholoog A. Nicholas Groth vägistamistüpoloogia kohaselt on viha- ja võimuväljendav vägistamine ning sadistlik vägistamine. See tüpoloogia aitas autoril uurimust läbi viies mõista sarivägistajate olemust põhjalikumalt. Uurimuses selgus, et kurjategijale põhilisteks iseloomu joonteks olid kahtlused oma mehelikkuses, jõuetu ning ebaõnnestunud tunne.

Viie Murru Vanglas karistust kandval sarivägistajate seas läbiviidud küsitlus näitas ka, et lapsepõlves on kokku puutunud pettumustega naisterahvastega- üleskasvamine naiste poolt tekitatud hirmu all, samuti oli kõigil kinnipeetavatel ebaõnnestunud suhted vastassugupoolega. Viie kinnipeetava haridustase mitte kõrgem kui keskharidus ning nelja kinnipeetava seotus ohvriga olid perekondlikud.

Uurimuses püstitatud hüpotees: enamus vägistamisi pannakse toime alkohoolse joobe seisundis, leidis kinnitust, kuna uurimuse käigus ning isiklike toimikute analüüsid autor tegi kindlaks, et enamus vägistajaid, kuriteo toimepanemise ajal, olid alkoholijoobes.

Oluline on teada, millest saab alguse inimese pöördumine selliseks kurjategijaks, kuidas ta valib oma ohvrid. Samuti uuris autor võimalusi, kuidas vägistaja käest pääseda.

Sarivägistamist peaks kindlasti laiemalt uurima ja on vaja rohkem tähelepanu sellele pöörata, kuna paljud vägistajatest jäävad karistamata ning vägistamisjuhtum ohvrite enda teada. Sellised kurjategijad on väga ohtlikud ja toovad suurt kahju inimestele. Oluline on, sellised kuriteod avastatakse ja kurjategijaid ühiskonnast isoleeritakse. Ideaalis tuleks üldse lõpetada nende kuritegevus, aga reaalselt on see muidugi võimatu.

РЕЗЮМЕ

Изнасилование - принудительное половое сношение, оно является одним из самых жестоких посягательств на личную безопасность, права и свободу человека. У каждого человека есть право выбирать с кем, когда и каким образом вступать в половую связь. Увы, но есть такие люди которые лишают других людей этого права.

В 2006 году по данным Эстонского департамента статистики произошло около 100 изнасилований. На самом деле эта цифра на много больше, поскольку очень часто жертвы не сообщают в полицию. Автор считает, что причиной этого является нераспространность этой теми в СМИ, что в свою очередь уменьшает распространение сообщений об изнасиловании в обществе.

В своей работе автор исследовал серийных насильников и совершенные ими преступления, для того чтоб выявить причины, которые толкают их на совершение такого рода преступлений.

С помощью типологии изнасилований А. Николса Грота, автор провел исследование серийных насильников. Исследование показало, что основными причинами преступлений были сомнения насильника в своей мужественности, а также силе и чувстве личного достоинства.

Опрос серийных насильников, которые несут наказание в Муррусской Тюрьме, показал, что в детстве они сталкивались с обманом со стороны противоположного пола, воспитанием под чувством страха, а также у всех заключенных были неудачные отношения с противоположным полом. Уровень образования пяти опрошенных серийных насильников не превышал среднего - специального и у четверых жертвами являлись родственники.

Поставленная гипотеза- основное количество изнасилований происходит под воздействием алкоголя - доказана, поскольку исследование показало - основная часть изнасилований происходила под воздействием алкоголя.

Важно знать с чего берет начало превращение человека в такого рода преступника. Также автор рассмотрел возможности предотвращения изнасилований.

Серийные изнасилования требуют более подробного изучения и внимания, так как большая часть изнасилований остается безнаказанной и о совершенном преступлении знает только жертва. Такие преступники очень опасны и наносят большой вред людям и обществу в целом. Важным является приобретение знаний о насильниках и в идеале их нужно изолировать от общества, но в практике это, конечно же, невозможно.

KASUTATUD KIRJANDUS

Raamatud ja artiklid:

1. Auväärt, L. 1997. Õigusseksuoloogia õpik. Tallinn: Sisekaitseakadeemia
2. Patherick, W. 2006. Serial Crime. Tallinn: Sisekaitseakadeemia
3. Quinsey, L. V Harris, G, Rice, M., Cormier, C. 1998. Violent offenders: appraising and managing risk. Tallinn: Sisekaitseakadeemia
4. Savino, J, Turvey, B. E. 2005. Rape investigation handbook. Tallinn: Sisekaitseakadeemia
5. Traat, U. 2003 „Vägistamine-müüdid ja tegelikkus“ - Politsei leht 2003
6. Traat, U. , Markina, A. 2005. Üldkriminoloogia II. Tallinn: Sisekaitseakadeemia

Õigusaktid:

1. Eesti Vabariigi põhiseadus. 28.06.1992. - RT I 2003, 29, 174, RT I 2007, 33, 210.
2. Karistusseadustik¹. 6.06.2001. – RT I 2002, 44, 284, RT I 2006, 31, 234.

Internetimaterjal:

1. Eesti Vabariigi Riigikohus. Kohtulahend 2007.
<http://www.nc.ee/?id=11&tekst=222506036> 23.04.2008
2. Eesti Vabariigi Riigikohus. Kohtulahend 2007.
<http://www.kohus.ee/kohtulahendid/temp/1-07-11495.pdf.pdf> 08.04.2008
3. Eesti Vabariigi Ringkonnakohus. Kohtulahend 2006.
<http://www.kohus.ee/kohtulahendid/temp/1-05-1147.pdf> 08.04.2008
4. Hazelwood, R. , Warren, J. The Criminal Behavior of the Serial Rapist.
http://www.totse.com/en/law/justice_for_all/srapist.html 23.04.2008
5. Kase, H. Vägistamine.
[www.enut.ee/lisa/Helve%20Kase%20ettekanne\(2\).doc](http://www.enut.ee/lisa/Helve%20Kase%20ettekanne(2).doc) 23.04.2008
6. Kohtud. Pressiteated 2005.
<http://www.kohus.ee/16707> 23.04.2008
7. Prentky, R. . Rape: Behavioral Aspects.
<http://law.jrank.org/pages/1924/Rape-Behavioral-Aspects.html> 23.04.2008

8. Võõrmann, M. Vägisi võetud.
<http://luup.postimees.ee/luup/99/11/eesti2.shtm> 06.05.2008
9. Stepanenko, Ž. Нетрадиционные методы расследования сексуальных преступлений.
<http://users.omskreg.ru/~j72tar/artsex.html> 23.04.2008
10. Изнасилования.
<http://serialmaniak.ru/archives/52> 23.04.2008
11. Психологический анализ насилия.
<http://www.wiseowl.ru/works/KUR001506.doc> 23.04.2008

LISAD